

Osiguranje kao instrument upravljanja rizikom u poljoprivrednoj proizvodnji Republike Hrvatske

Petrač, Maja; Zmaić, Krunoslav; Sudrić, Tihana; Kranjac, David; Bencarić, Lucija

Source / Izvornik: **Agroeconomia Croatica, 2023, 12, 98 - 107**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:675855>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

Osiguranje kao instrument upravljanja rizikom u poljoprivrednoj proizvodnji Republike Hrvatske

Maja Petrač, Krunoslav Zmaić, Tihana Sudrić, David Kranjac, Lucija Bencarić

*Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku,
V. Preloga 1, 31000 Osijek, Hrvatska (mpetrac@fazos.hr)*

SAŽETAK

Cilj rada je utvrditi uspješnost uvođenja podmjere 17.1 „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske. U radu su analizirani korisnici navedene podmjere, uspoređeno je stanje Hrvatske s ostalim zemljama EU-a te su opisani instrumenti upravljanja rizikom u EU-u. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede od listopada 2016. do siječnja 2020. zaprimljeno je 30.159 zahtjeva, a ukupan iznos potpore bio je 56 milijuna eura. Istraživanjem je utvrđeno da je uvođenje subvencije na premiju osiguranja dovelo do rasta broja poljoprivrednog osiguranja i zaračunate bruto premije, ali postoji još mjera i strategija upravljanja rizikom u EU-u koje Hrvatska ne koristi.

Ključne riječi: osiguranje u poljoprivredi, upravljanje rizikom u poljoprivrednoj proizvodnji, podmjera ruralnog razvoja 17.1, subvencionirana premija

UVOD

Rizik je svojstven svim gospodarskim aktivnostima, ali su zbog vanjskih čimbenika koji utječu na prinos i cijenu poljoprivrednih proizvoda, poljoprivrednici posebno izloženi neizvjesnosti. Kako bi poljoprivrednici mogli odgovoriti na gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji, posebice one vezane za klimatske promjene, potrebno je razviti razne strategije (EC, 2017). Europska agencija za okoliš upozorava da postoji opasnost od sve većih gubitaka uroda u EU-u kao posljedica ekstremnih vremenskih uvjeta. Rizik ne mora biti uzrokovan samo klimatskim prilikama.

Bolesti biljaka i životinja te tržišni uvjeti koji mogu uzrokovati velike promjene u prinosu i cijenama robe također mogu biti veliki rizik za poljoprivrednika. Cijene poljoprivrednih proizvoda ovise o cijenama ostalih roba, posebno o vrlo promjenjivim cijenama energije (EC, 2017). Za očekivati je kako će u poljoprivrednom sektoru rasti volatilnost cijena i prihoda. Koncept volatilnosti cijena opisuje koliko se često cijene (poljoprivrednih) proizvoda mijenjaju tijekom vremena. Dok se neke varijacije u cijenama smatraju normalnim aspektom dobrog funkcioniranja tržišta, volatilnost postaje problematična kada su kretanja cijena velika i nepredvidljiva.

Visoke razine volatilnosti cijena mogu stvoriti financijske rizike, osobito za poljoprivrednike. (FAO, 2010). Poslovanje u poljoprivredi je sve neizvjesnije, stoga je važno razviti strategije upravljanja rizicima i razumjeti prirodu rizika: njegovo porijeklo, distribuciju te korelaciju s drugim rizicima kako bi ga smanjili (Hardaker i sur., 1997). Europska unija u okviru Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) razmatra moguću integraciju upravljanja rizicima u poljoprivredi te analizira krizno upravljanje sustavom kako bi se pripremila za hitne slučajeve u poljoprivrednom sektoru (EC, 2001). Potpora brojnih fondova Europske unije dovela je do povećanog interesa za osiguranjem kao jednim od instrumenata upravljanja poljoprivrednim rizicima. Europska komisija, kroz mjere ruralnog razvoja, poljoprivrednicima nudi sljedeće instrumente za upravljanje rizikom: subvencionirano osiguranje usjeva, uzajamne fondove (osiguranja) i instrumente (alat) za stabilizaciju prihoda. Većina zemalja Europske unije ima klasičan sustav osiguranja, osiguranje od jednog ili više klimatskih rizika te osiguranje prinosa usjeva. To su uglavnom privatna osiguranja, a iznimka su Grčka i Cipar gdje je osiguranje javno i obvezno. Stupanj razvijenosti sustava poljoprivrednog osiguranja u određenoj državi uglavnom ovisi o razini rizika koji varira od države do države (Parliska, 2017). Neke države nude ili subvencioniraju osiguranje, dok drugi mogu računati na pomoć samo ako se šteta realizira. Tako se, na primjer, sjeverozapadne regije poput Nizozemske i Njemačke svake godine suočavaju s prilično visokim intenzitetom kiše i oluja, a liberalni karakter vlada izaziva nevoljkost da podrže poljoprivredno osiguranje (Le Den i sur., 2017). S druge strane, Poljska i Mađarska, zemlje članice EU-a od 2004., suočavaju se s rizicima od bolesti životinja (afrička svinjska kuga, ptičja gripa), a obvezno osiguranje pod

kontrolom države imale su čak i prije ulaska u EU (Bosch i sur., 2017). U novije vrijeme južne se zemlje osim suše i toplinskih valova sve više suočavaju s izbijanjem biljnih bolesti, kao što su bolest stabala masline (Abbott, 2017) te štetnika smeđih stjenica u Italiji (Haye i Weber, 2017). Poljoprivredna industrija i industrija osiguranja vide potrebu za stvaranjem učinkovitog sustava osiguranja poljoprivrede. Međutim, potrebno je kombinirati utjecaj države i osiguravajućih društava (Parliska, 2017). U nekim se državama kroz propise i zakone zabranjuje da izravne isplate ili fondovi za elementarne nepogode nadoknađuju štetu koja je mogla biti osigurana.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, i prihvaćanjem Programa ruralnog razvoja RH od strane Europske komisije, stekli su se uvjeti za uvođenje podmjere 17.1. Ministarstvo poljoprivrede donijelo je Pravilnik o provedbi Mjere M17 „Upravljanje rizicima“, odnosno podmjere 17.1 „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014 – 2020. Prema Pravilniku (Narodne novine, 2018), prihvatljivi korisnici mogu biti fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika i one koje odgovaraju definiciji aktivnog poljoprivrednika sukladno članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013. Predmet osiguranja je vrijednost biljne ili stočarske proizvodnje (prinos, urod, grlo, kljun, proizvod uključujući kvalitetu) na određenoj proizvodnoj jedinici koju u biljnoj proizvodnji predstavlja ARKOD parcela, a u stočarskoj proizvodnji Jedinstveni identifikacijski broj gospodarstva (JIBG). Policom osiguranja isključivo se pokrivaju godišnji gubitci veći od 20 % u proizvodnji od jednog ili više osiguranih rizika, a koji su nastali zbog nepovoljnih klimatskih (mraz, udar groma, oluja, tuča, led...) i okolišnih promjena, bolesti životinja, zaraznih

organizama štetnih za bilje te mjera protiv unošenja štetnih organizama za biljke i biljne proizvode. Sredstva potpore osiguravaju se iz Proračuna Europske unije (85 %) i proračuna Republike Hrvatske (15 %). Maksimalni iznos potpore po jednom korisniku iznosi 75.000 eura godišnje, a intenzitet potpore je do 70 % prihvatljive premije osiguranja (Narodne novine, 2018). Cilj rada je utvrditi upravlja li Hrvatska uspješno rizikom poljoprivredne proizvodnje, tj. je li Hrvatska uvođenjem Mjere 17.1 kojom subvencionira premiju osiguranja usjeva i životinja napravila određene pomake u tom segmentu.

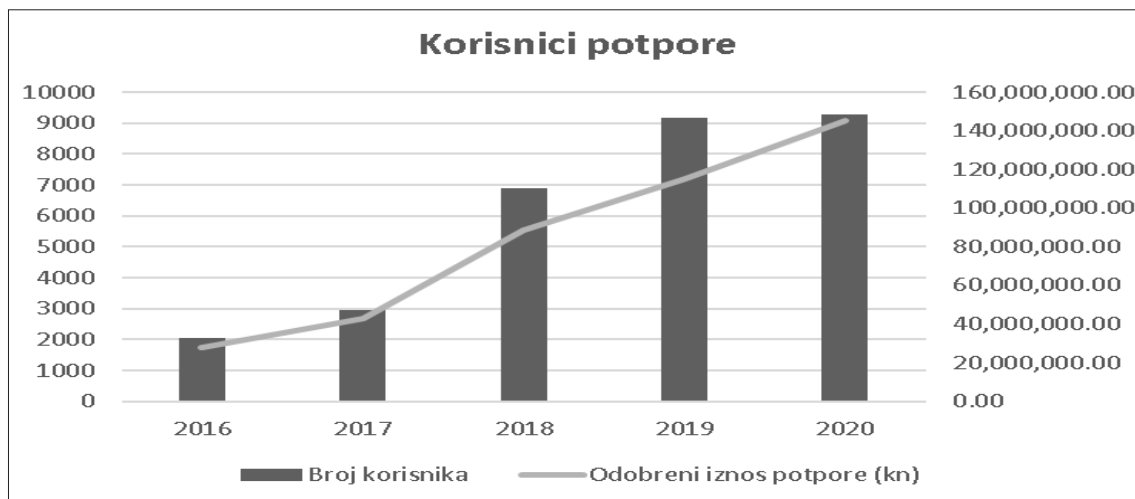
MATERIJAL I METODE

U radu su korišteni podaci sekundarnih izvora podataka dostavljeni od strane Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za razdoblje 2016. – 2020. Podaci se odnose na sve korisnike podmjere 17.1 „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“. Za svaku godinu promatrani su svi korisnici koji su koristili poticaje, njihova dob, obrazovanje, mjesto, grad i županija stanovanja te iznos dobivene potpore (subvencije). Podaci su analizirani u Excelu, osnovnom deskriptivnom statistikom.

Također, korišteni su podaci i rezultati prethodnih istraživanja autora koji su se bavili sličnom problematikom, a koji su prikupljeni korištenjem dostupne relevantne literature predmetnog područja istraživanja.

REZULTATI I RASPRAVA

Prije uvođenja podmjere 17.1, u Hrvatskoj je bio mali interes osiguravajućih društava za proširenje ponude, kao i za uključivanjem novih društava u ponudu poljoprivrednih osiguranja. Isto tako, interes poljoprivrednih proizvođača za kupovinom premije poljoprivrednog osiguranja bio je mali, tj. poljoprivredni proizvođači se teško odlučuju za ugovaranje poljoprivrednog osiguranja (Deže, 2015). Među poljoprivrednicima je vladalo mišljenje, kod njih čak 80 %, da je osiguranje poljoprivrednih proizvoda bespotrebno (Babić 2014). Prema analiziranim podacima dobivenim od strane Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) (2021.), navedena mjera potaknula je poljoprivrednike na sklapanje ugovora o poljoprivrednom osiguranju te ih je iz godine u godinu (Grafikon 1.) sve više. Najveći rast je bio 2018. godine kada se broj korisnika povećao za 133 %, a odobreni iznos potpore za 106 %. Najmanji rast bio je 2020. godine kada se broj korisnika povećao za samo 1 %, a odobreni iznos potpore povećao za 26 % te je tako u 2020. godini prosječan iznos potpore po korisniku iznosio 15.664,45 kn (najveći u promatranom razdoblju).

Grafikon 1. Broj korisnika i odobreni iznos potpore od 2016. – 2020.

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi

Korisnici su pretežito bili iz Slavonije i županija Sjeverozapadne Hrvatske. Najveći iznos potpore (Tablica 1.) iskoristili su poljoprivrednici iz Osječko-baranjske županije, dok je najviše korisnika bilo iz Vukovarsko-srijemske županije (Analizirani podaci APPRRR, 2021.).

Tablica 1. Korisnici potpore po županijama (ukupno)

Županija	Broj korisnika	Iznos potpore u kn
Osječko-baranjska	5.044	102.019.284,21
Vukovarsko-srijemska	5.772	56.150.908,97
Virovitičko-podravska	3.782	49.722.869,47
Grad Zagreb	585	23.467.948,22
Brodsko-posavska	2.078	22.267.552,47
Međimurska	1.330	21.282.739,38
Požeško-slavonska	2.224	20.679.872,36
Zagrebačka	1.254	19.054.136,49
Koprivničko-križevačka	1.355	18.781.336,47
Varaždinska	1.364	17.134.084,23
Sisačko-moslavačka	1.197	15.472.203,69
Bjelovarsko-bilogorska	1.366	14.827.075,77
Istarska	619	11.427.174,35
Zadarska	155	5.728.365,77
Dubrovačko-neretvanska	1.185	5.473.056,49
Karlovačka	346	4.899.481,39
Krapinsko-zagorska	222	3.127.190,53
Splitsko-dalmatinska	237	2.567.180,59
Primorsko-goranska	96	2.323.879,75
Šibensko-kninska	99	2.019.762,15
Ličko-senjska	24	1.273.093,17
Ukupno	30.334	419.699.196,77

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi

Što se tiče udjela u iznosu potpore prema organizacijskom obliku za 2020. godinu (Tablica 2.), najveći zauzimaju pravne osobe (trgovačka društva). U Poljskoj nakon uvođenja subvencija poljoprivredno osiguranje ugovaraju velika i srednja kućanstva kojima vremenski rizici mogu uzrokovati financijske poteškoće. Mala gospodarstva, unatoč sustavu državnih subvencija, još uvijek nemaju potrebe za osiguranjem svojih usjeva. (Parliska i Parliska, 2017).

Tablica 2. Korisnici potpore prema organizacijskom obliku (u 2020. godini)

Organizacijski oblik	Iznos potpore u kn	%	Broj korisnika	%
Fizičke osobe	23.435.938,32	16 %	3.278	35 %
OPG	46.137.271,56	32 %	4.752	51%
Zadruga	2.239.332,53	4 %	48	1 %
Obrtnici	16.133.875,25	28 %	664	7 %
Pravne osobe	57.232.643,11	39 %	526	6 %
Ukupno	145.179.060,77		9.268	

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi

Nositelji hrvatskih poljoprivrednih gospodarstava uglavnom su osobe starije životne dobi (39,9 % gospodarstava ima nositelje starije od 65 godina), ali broj nositelja u kategoriji starosti do četrdeset i jedne godine bilježi lagani rast te je u 2020. godini dosegao 12,9 % (Upisnik, APPRRR, 2021). Analizirajući korisnike potpore 17.1 prema dobi, u dobivenoj bazi podataka APPRRR-a, za 2020. godinu (Tablica 3.) može se primijetiti da je samo 12 % korisnika (5 % ako gledamo udio u iznosu potpore) starije životne dobi, a 29 % korisnika (36 % ako gledamo udio u iznosu potpore) je mlađe životne dobi. Budući da podaci o starosti postoje za većinu korisnika (95 %),

možemo zaključiti da su poljoprivrednici mlađe životne dobi uvidjeli korist i potrebu ugovaranja police poljoprivrednog osiguranja. Što je poljoprivrednik stariji, to je manja vjerojatnost da napravi policu osiguranja u poljoprivredi (Dragos S.L., Mare C. 2014). Kako navodi Šundalić (2010), takve osobe su uglavnom tradicionalne te su većinom nesklone promjenama i novim informacijama. Uglavnom im nedostaje otvorenosti prema cjeloživotnom učenju, a što bi im se trebalo omogućiti kroz obrazovne programe o suvremenim postupcima upravljanja rizicima u poljoprivredi.

Tablica 3. Korisnici potpore prema dobi (u 2020. godini)

Dob	Iznos potpore u kn	%	Broj korisnika	%
Nema podataka	1.784.693,15	1 %	436	5 %
Do 41	52.332.765,18	36 %	2.715	29 %
42-65	83.629.913,14	58 %	5.007	54 %
Preko 65	7.431.689,30	5 %	1.110	12 %
Ukupno	145.179.060,77		9.268	

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi

Analizirajući korisnike potpore u 2020. godini prema stručnoj spremi gotovo pola korisnika nema upisan stupanj obrazovanja pa je nezahvalno donositi zaključak o stupnju obrazovanja (Tablica 4).

Tablica 4. Korisnici potpore prema stručnoj spremi (u 2020. godini)

Obrazovanje	Iznos potpore u kn	%	Broj korisnika	%
Nema podataka	92.477.405,07	64 %	4.586	49 %
Nezavršena osnovna škola	548.970,86	0 %	111	1 %
Osnovna škola	11.789.621,64	8 %	1.256	14 %
Srednja škola	30.829.931,42	21 %	2.805	30 %
Visoka škola	9.533.131,78	7 %	510	6 %
Ukupno	145.179.060,77		9.268	

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka Agencije za plaćanja u poljoprivredi

Iz dane analize je vidljivo da dob i obrazovanje (Tablica 3 i 4) poljoprivrednika utječu na odluku o ugovaranja police osiguranja. Pri odluci o kupnji police osiguranja čimbenici poput obrazovanja i dobi poljoprivrednika, blizine grada te veličine sela mogu biti značajni u zemljama s gospodarskom tranzicijom (Rumunjska), iako nisu značajni u razvijenom gospodarstvu (Francuska) (Dragos i sur. 2014). U Hrvatskoj od 2016. godine raste ukupan broj ugovorenih polica i naplaćena premija poljoprivrednog osiguranja (Tablica 5.). Prema podacima Ministarstva poljoprivrede (2021.), od 1. listopada 2016. kada je započelo

podnošenje zahtjeva do 31. siječnja 2020. zaprimljeno je 30.159 zahtjeva, a ukupan iznos zatražene potpore bio je 56 milijuna eura. No, usprkos visokim subvencijama premija, osiguranje poljoprivrede je i dalje nedovoljno razvijeno, tj. udio premije poljoprivrednog osiguranja u ukupnoj premiji neživotnih osiguranja u RH je i dalje mali (za 2020. godinu iznosio je 3,84 %). Slična je situacija bila i u drugim članicama EU-a, što upućuje na zaključak da visoke subvencije premija poljoprivrednog osiguranja, samostalno, nisu dovoljne za razvoj ove vrste osiguranja.

Tablica 5. Premija poljoprivrednog osiguranja u RH

Godina	Osiguranje usjeva i nasada	Osiguranje životinja	Ukupno
2016	72.527.545 kn	68.433.871 kn	140.961.416 kn
2017	81.295.524 kn	73.435.511 kn	154.731.035 kn
2018	124.931.153 kn	95.965.192 kn	220.896.344 kn
2019	135.589.738 kn	134.383.885 kn	269.973.623 kn
2020	143.177.488 kn	160.029.171 kn	303.206.660 kn

Izvor: vlastita izrada tablice na temelju podataka HANFA-e

Osiguravatelji obično zarađuju prodajom drugih vrsta osiguranja jer su tehnički rezultati poljoprivrednog osiguranja upitni, tj. upitna je njegova profitabilnost. Što se tiče Hrvatske, ponuda poljoprivrednog osiguranja dosta je ograničena, a zbog čestih i visokih šteta te administrativnih troškova povezanih s utvrđivanjem rizika, ovaj oblik osiguranja

smatra se nisko profitabilnim osiguravajućim društvima. S druge strane, visoka cijena premije, manjak znanja i oslanjanje na druge oblike upravljanja rizikom, razlog su malog interesa poljoprivrednika (Njavro, 2013).

Iako kroz mjere ruralnog razvoja u EU-u poljoprivrednici već imaju mogućnost stvaranja

uzajamnog fonda, u Hrvatskoj ta mjera još nije uvedena. Kroz tu mjeru, poljoprivrednici bi plaćanjem godišnjeg financijskog doprinosa uzajamnom fondu stekli pravo na primanje naknade ako se dohodak njihovog gospodarstva smanji za više od 30 % od očekivanog prihoda (Severini i dr., 2021). Nadalje, nekoliko zemalja počelo je eksperimentirati i s drugim oblicima osiguranja, npr. osiguranjem temeljenom na vremenskim indeksima. U Hrvatskoj tek od 2021. godine i samo dva osiguravajuća društva nude ovu vrstu osiguranja. Također, kroz mjere ruralnog razvoja u EU-u nudi se i alat za stabilizaciju prihoda, novi instrument za upravljanje rizikom koji u Hrvatskoj još uvijek nije prisutan. Italija je jedna je od prvih zemalja u EU-u koja je uvela ovaj oblik osiguranja (Santeramo i sur. 2017). Rezultati su pokazali da bi uvođenje ovog alata moglo biti održivo za osiguravajuća društva jer bi tehnički rezultat bio profitabilniji. Također je povoljan i za poljoprivrednike jer su u promatranom vremenskom intervalu (2008. – 2018.) dobivali u prosjeku dvostruku naknadu za stvarne troškove plaćene za policu (zahvaljujući javnom doprinosu). Bolje korištenje i učinkovitost instrumenata za upravljanje rizicima predstavljaju važnu polugu za ublažavanje utjecaja klimatskih promjena i rizika s kojima se suočavaju poljoprivredni proizvođači (Ministarstvo poljoprivrede, 2020)

ZAKLJUČAK

U radu se može vidjeti da je uvođenje subvencija na premiju osiguranja (Mjera 17.1) dovelo do rasta ukupne premije osiguranja te da raste broj poljoprivrednika koji uviđaju prednosti osiguranja, ali postoji još dosta mjera i strategija upravljanja rizikom u EU-u koje Hrvatska ne koristi. Dobro osmišljeno osiguranje od klimatskih rizika – kada se

primjenjuje u kombinaciji s drugim mjerama i strategijama upravljanja rizikom od katastrofa – može zaštititi ljude od klimatskih šokova djelujući kao sigurnosna mreža. Osiguranje može pomoći u smanjenju financijskih posljedica volatilnosti te može potaknuti transformaciju poticanjem ponašanja smanjenja rizika i poticanjem kulture upravljanja rizicima usmjerenog na prevenciju.

LITERATURA

- Abbott, A. (2017): Italy rebuked for failure to prevent olive-tree tragedy. *Nature*, 546(7657), 193-194.
- Babić, L. (2014): Usporedba razvijenosti poljoprivrednog osiguranja Hrvatske, EU i SAD, *Poljoprivreda*, 20 (2), 49–52. <https://hrcak.srce.hr/file/194306>
- Bosch, J., Rodríguez, A., Iglesias, I., Muñoz, M.J., Jurado, C., Sánchez-Vizcaíno, J.M., de la Torre, A. (2017). Update on the risk of introduction of African swine fever by wild boar into disease-free European Union countries. *Transboundary Emerging Diseases*, 64 1424-1432.
- Deže, J. (2015): Upravljanje kvalitetom usluga poljoprivrednog osiguranja primjenom višedimenzionalnog modela vrednovanja. *Agroekonomia Croatica*, 5 (1), 32-40. <https://hrcak.srce.hr/143684>
- Dragos, S. L., Mare, C. (2014). An econometric approach to factors affecting crop insurance in Romania. *E+M Ekonomie a Management*, 17(1). <https://link.gale.com/apps/doc/A363189804/AONE?u=googlescholar&sid=bookmark-AONE&xid=3f14ff66>
- European Commission (2017). Risk management schemes in EU agriculture, dealing

with risk and volatility. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/trade/documents/agri-market-brief-12_en.pdf

European Commission (2001). Risk Management Tools for EU Agriculture (with a special focus on insurance).

FAO (2010). <http://www.fao.org/economic/es-policybriefs>.

Le Den, X., Persson, M., Benoist, A., Hudson, P., De Ruiter, M., De Ruig, L. and Kuik, O. (2017). Insurance of weather and climate-related disaster risk: inventory and analysis of mechanisms to support damage prevention in the EU Directorate-General for Climate

Hardaker, J. B., Anderson, J. R., Huirne, Ruud B. M. & C.A.B. International. (1997). Coping with risk in agriculture. Wallingford, Oxon, UK, New York, NY, USA. CAB International, <http://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy0604/98104066-t.html>

Haye, T., Weber, D.C. (2017). Special issue on the brown marmorated stink bug, *Halyomorpha halys*: an emerging pest of global concern. *Journal Pest Science*, 90, 987.

Ministarstvo poljoprivrede (2020): Nacrt strategije poljoprivrede https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/novosti/Nacrt_strategije_poljoprivrede_2020_2030_.pdf

Njavro, M., Čop, T. (2019). Inovativno upravljanje rizikom u agrobiznisu. U: Svržnjak, K. (ur.) *Inovacije: Jamstvo budućnosti agrobiznisa u Hrvatskoj*

Parliska A., Parliska M. (2017). The Crop Insurance Systems in Poland Towards the EU. *Scientific Journal Warsaw University of Life Sciences – SGGW, Problems of World*

Agriculture 17 (4), 228–235. [https://sj.wne.sggw.pl/pdf/PRS_2017_T17\(32\)_n4_s228.pdf](https://sj.wne.sggw.pl/pdf/PRS_2017_T17(32)_n4_s228.pdf). DOI: 10.22630/PRS.2017.17.4.99

Pravilnik o provedbi mjere 17 Upravljanje rizicima, podmjere 17.1 Osiguranje usjeva, životinja i biljaka iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020, *Narodne novine*, br. 29/2018. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_29_593.html

Santeramo, F.G., & Ramsey, A.F. (2017). Crop Insurance in the EU: Lessons and Caution from the US. *EuroChoices*, 16, 34-39. DOI:10.1111/1746-692X.12154

Severini, S., Zinnanti, C., Borsellino, V i sur.. (2021). EU income stabilization tool: potential impacts, financial sustainability and farmer's risk aversion. *Agric Econ* 9(34), <https://doi.org/10.1186/s40100-021-00205-4>

Šundalić, A., Mesarić, J. i Pavić, Ž. (2010). *Suvremeni seljak i informacijska tehnologija*. *Ekonomski vjesnik*, XXIII (1), 50-60. <https://hrcak.srce.hr/57833>

Insurance as an instrument for risk management in agricultural production in the Republic of Croatia

ABSTRACT

The aim of the paper is to determine the success of the introduction of sub-measure 17.1 “Insurance of crops, animals and plants” from the Rural Development Program of the Republic of Croatia. The paper analyzes the users of the mentioned sub-measure, compares the state of Croatia with other EU countries, and describes risk management instruments in the EU. According to the data of the Ministry of Agriculture from October 2016 to January 2020, 30,159 applications were received, and the total amount of support was EUR 56 million. The research found that the introduction of insurance premium subsidies led to an increase in the number of agricultural insurances and gross premiums charged, but there are still plenty of risk management measures and strategies in the EU that Croatia does not use.

Key words: insurance in agriculture, risk management in agricultural production, rural development measure 17.1, subsidized premium